

Abril

SETMANARI NACIONALISTA D'ESQUERRA

ANY I - NÚM. 13

SURT ELS DISSABTES

BARCELONA, 19 NOVEMBRE 1938

Redacció i Administració:

R. Catalunya, 38, 1.^a

— Telèfon 17135 —

Preu: 50 cèntims

SUBSCRIPCIÓ:

6 pessetes trimestre

Editorial

La darrera setmana vam esmentar des d'aquesta mateixa pàgina, les rectificacions d'errors que en matèria de legislació econòmica han comès els antics Governos de la Generalitat, i que en l'actualitat vénen encara mantenint-se. I enfocàvem de ple la derogació necessària d'alguns decrets i ordres que no feien més que entorpir la bona marxa de la guerra, i la posa en marxa d'una vertadera era de reconstrucció econòmica del nostre país. Lleugerament parlàrem del decret de Col·lectivitzacions, aconsellant l'adaptació del mateix amb el marge de socialització que la Constitució de la República permet. I com sigui que aquests dies es ve parlant altra vegada que el Decret que s'esmenta es fruit d'un pacte i que cal que per tothom sigui respectat des de les organitzacions sindicals als altres partits antifeixistes que signaren el propi Decret, cal comentar, però amb claredat, el que volem dir nosaltres amb la nostra concepció.

De bell antuvi cal recordar que aquest Decret ha estat vulnerat pels propis organismes que l'havien d'aplicar, interpretant-lo en forma abusiva i parcial, en especial en el que atany al respecte al petit industrial o comerciant amb menys de 50 obrers. ¿Quantes col·lectivitzacions no s'han legalitzat, d'indústries i comerços de menys del mig centenar de treballadors? ¿Quantes cases productores d'aquest tipus menestral no han estat atropellades o desfetes, amb la monstruositat il·legal dels agrupaments industrials?

Doncs, bé, si així s'han comportat els qui ara reclamen el deure sagrat del pacte a mantenir aquesta disposició, gairebé no els queda el dret de sol·licitar el seu compliment. ¿A més, si es respectava en la lletra del repetit Decret la indústria privada, no ha estat parcial l'actual posició dels organismes econòmics oficials de la Generalitat, no deixant representació de cap mena en dits organismes, a aquest sector importantíssim de la producció que és la base de la classe mitjana de Catalunya? Bé que es desposseixi dels seus béns a aquell home que hagi estat declarat fora de la llei pels Tribunals de Justícia competents, però la resta, els antifeixistes, els que igualment defensen la nostra causa amb les armes a la mà en tots els fronts de guerra, això és una parcialitat manifesta.

Tot això, però, no deixen d'ésser petits episodis d'hegemonies polítiques, que igualment que d'altres assajades a casa nostra d'ençà del 19 de Juliol, causen estrepitosament. Però el que cal és parlar seriosament de posar la nostra legislació econòmica en ordre i sota els principis establerts en la Constitució de la República, altrament seria difícil fer aprovar aquella per les Corts de la mateixa. I és que igualment dintre el marge de possibilitats que dona l'esmentat text fonamental, es pot descabdel·lar el progrés social i el contingut semisindicalista d'aquell Decret de Col·lectivitzacions. Com tothom sap, la Constitució de la República preven els casos d'expropiació forçosa per raons d'utilitat pública, mitjançant adequada indemnització; admet amb els mateixos requisits, la socialització de la riquesa i la nacionalització dels serveis públics i explotacions que afectin l'interès comú i dona a l'Estat el dret d'intervenir per llei l'explotació i coordinació d'indústries i empreses quan així ho exigeixi la racionalització de la producció i els interessos de l'economia nacional. Afegim, encara, el dret dels treballadors, entre d'altres, a participar en la direcció, administració i beneficis de les empreses, que la pròpia Constitució atorga als obrers de la República, i no creurem no es puguin donar dintre els seus límits, àmplia satisfacció a les justes reivindicacions morals i materials als mateixos.

¿Es, doncs, impossible de trobar la fórmula que harmonitzi l'essencialitat del que s'ha fet a Catalunya amb la Constitució? Creiem que no i que Catalunya que ha plantejat el problema, no ha d'esperar que un altre li solucioni, i si ha de fer-ho a base d'introduir en la seva legislació econòmica les rectificacions i complementacions que calguin per tal de llevar-li el seu antagonisme a la Constitució de la República, i tot assegurant el respecte a la iniciativa privada i a les reivindicacions de tipus obrer, podria començar aquella per nosaltres esperada etapa de reconstrucció econòmica de la pàtria, per a assolir ràpidament la victòria i la llibertat col·lectiva de Catalunya.

Femina

SARDANES

Fou l'altre diumenge. Era un d'aquests diumenges nostres, sabeu?, tan lluminosos, tan serens, tan clars, tan purs. Feia un sol magnífic; l'espai era d'un blau serè, i feia un ventijol agradable, un ventijol que fa dir a la gent de muntanya: el ventet marí.

I entre tanta claredat i diafanitat, també els arbres i les flors hi feien companyia. Les flors—vermelles, blanques, grogues, morades—eren més colorides, més oloroses; i els arbres eren molt més verds, d'un verd també lluent, amb reflexos forts, acusats.

I la gent també diríeu que eren uns altres, també semblaven més bons, més humans.

I en mig de tanta bonhomia, de tant de color, de tanta tranquil·litat, una tenora que esquinça l'aire amb les seves notes de joia i de racialitat.

Una tenora! Sardanes! Sardanes! Us mentiríem si no us diguéssim que sentírem una alegria grandíssima en arribar fins a nosaltres el refilet de la tenora. ¡Feia tant de temps que no havíem oït ni vist sardanes!

Correguerem al lloc, ens barrejàrem entre la multitud, i amb altres germans fèrem la gran anella; ¡ballàrem sardanes! I tot dansant-les tot estroçant la mà inconeguda, però, amiga, retornarem anys ha, quan el ballar la nostra dansa nacional era un crim pels «nacionales» i els dansaires n'eren punits inhumanament.

Sardanes, sardanes! ¡Què temps feia que no n'havíem dansat amb l'emoció de l'altre diumenge!

Res deia que vivíem la gran tragèdia que vivim. Tanta era la pau que es reflectia a tots els rostres!

Dansàvem, i érem quasi feliços; a. quell sol, els arbres, la gent—tan nostra—tan de casa, tan catalana!—, la tenora, i la nostra immortal senyera veient a l'impuls del ventet marí, espefegant ardidament, amb espetecs de joia i de triomf—i, ara un incís: ¿per què aquest diumenge tan nostre (commemoració d'una gesta catalana que la traició no arribà a deixar realitzar), tan de casa nostra, tan de nosaltres sols, la senyera de la Pàtria portava escorta?

¡Sardanes, sardanes a la nostra plaça de Catalunya! ¡Catalanisme, patriotisme, sentiment, Catalunya!

També, en uns incisos de la nostra dansa nacional, un esbart folklòric de la nostra ciutat, l'Esbart «Vol d'Ocells»—quin nom tan deliciós!—interpretà uns ballets típics nostres. ¡Quanta senzilla, quanta harmonia, quanta delicadesa, quant d'encís!

Aquell «Hereu Riera» que retrata els hereus de la Catalunya antiga; la «Bollangera» tan trenada i bonica; aquella «Morisca» tan deliciosa, tan senyora, tan adient al fons secret del nostre caràcter; i tots els nostres ballets que executaren els dansaires, el vol d'ocells, que això semblaven un bellíssim vol d'ocells dedicats a algun acte litúrgic dels que en el seu món dels espais deu existir.

I la tenora refulava dolçament, més dolçament que moltes altres vegades, ardidament, cridant als homes i a les dones. I aquests hi acudien, i l'anella anava fent-se gran i més gran, eixamplant-se, donant-li cabuda a tots els que de bona fe hi volien entrar—no és així com procedim els catalans?—, com digué el nostre Poeta: «Tota la Pàtria hi cabrà en eixa anella, i els pobles diran: la sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan».

Allà dalt de tot, molt alt, confonent, se amb la blavor de l'espai, uns punts petits, petits, es veuen i un ronc també llunyà es deixa oir. Són els nostres tres avions, són els nostres simpàtics «xatos» i «mosques», que talment sembla que ens diguin: dansau tranquils, germans, que mentre vosaltres sabeu ajudar a fer la Pàtria gran dansant enmig dels horrors de la guerra, nosaltres us vetllem a vosaltres, a les vostres llars, a la vostra senyera, a la vostra—i a la nostra—Pàtria.

I la tenora pregona arreu dels camins on el vent mena, el «som i serem gent catalana...», mentre les quatre barres d'or i de sang tremolen com una flama encesa d'homenatge als que han sabut i saben fer la gran i immortal.

ANTONIA ABELLO

L'ART I LA POLÍTICA

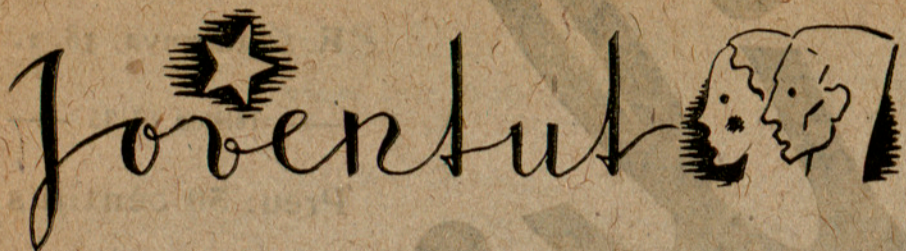
L'art esdevé en totes les èpoques, el reflex evident de l'estat de coses establertes i la seva missió és la d'enlairar la cultura popular dels pobles a través d'obres mestres, les quals, pel seu valor artístic indiscutible, han passat als museus amb el nom de clàssiques pel seu mestratge i per la seva perfecció.

En el món de l'art trobaríem, a més, manifestacions extraordinàries interessants, com també infinitat de tendències personals ben diferents totes elles, però, ara, ens interessa solament copsar-ne una idea general, puix que no es tracta d'opi-

nar amb la nostra sensibilitat, pensant en matisos i valors realitzats pels grans artistes, sinó d'establir una paral·lela entre aquestes realitzacions artístiques i la política dels pobles. Perquè és ben cert que l'art i la política, en el fons, han estat sempre dos amics inseparables.

Un cop d'ull general, doncs, a totes les manifestacions transcendents d'art ocorregudes d'ençà que el món és món, ens dona, com a resultat, el classificar tres tendències diferents al servei de tres classes determinades. No cal destriar intentant d'opinar quina d'aquestes tres

El plet nacional català, qui vulgui resoldre'l sense prèviament guanyar la guerra contra l'invasor, és un traïdor i amic del feixisme, igualment com ho és, aquell qui titllant-se d'antifeixista malda, com Franco, per a derogar o vulnerar la carta autonòmica de Catalunya

REACCIÓ

Tot el món vibra d'indignació davant la conducta inqualificable de Hitler amb els semites.

D'un estat a l'altre, hem vist com es propagava la flama que anava encenent el salvatgisme sense precedents que està demostrant el Reich.

Ateus i religiosos, conservadors i revolucionaris, la protesta ha estat unànime i, en observar avui el panorama internacional, endevinem un estat general de prevenció contra el sadisme nazi.

Després dels dos anys de lluita que ve vivint Ibèria i de l'epopeia curta, però, per això menys tràgica, de la tot just sacrificada Txecoslovàquia, sembla que existeix una reacció general en tots els estats. És que el món jutja la follia del «führer» amb tota la seva gravetat com si s'adonessin per primera vegada de què es incontinència.

El l'actuació de conjunt vol encaminar-se a deturar l'aclaparadora actuació del dictador alemany.

Nosaltres, catalans nacionalistes, que sentim profundament la causa de la democràcia i de la llibertat dels homes, ens felicitem d'aquest estat de regressió a la dignitat humana que un home semblava oblidar.

Ens felicitem i, quan nosaltres mateixos estem amenaçats per l'ira del victuari dels jueus i la nostra actuació de protesta queda limitada per les impositions de la guerra, sentim la necessitat de fer pública la nostra solidaritat a les noves víctimes de la follia nazi.

La nostra lluita que no és lluita solament per la independència particular, sinó que també ho és per l'estabilització de la llibertat mundial, és ja en si la protesta més expressiva contra aquesta tirania retrògrada per la civilització.

Enmig del dol de les nostres llars enrunades, els lluitadors que ens enfrontem a Ibèria amb les tropes italo-alemanyes, ja llucarem aquests moments d'angoixa mundial fa dos anys.

Llavors, però, la nostra veu es perdé entre el retronir dels canons, i els planys d'angoixa i no arribà a les orelles dels hedonistes massa convençuts per voler reconèixer la grandiositat del nostre estoïcisme.

Ara, però, el moment els descobreix una realitat que volgueren ofegar:

La lluita per la llibertat necessària en la vida de tot home, és natural i lògica per totes les mentalitats humanes. El temor que inspira pot retardar el moment del seu començament, però és inevitable. Solament s'aconsegueix amb el retard augmentar les proporcions del seu dramatisme.

Sempre i quan no se'l detura definitivament, la voracitat feixista continua la seva obra. Les concessions, sols serveixen per estimular la seva fam.

Cal que la reacció no mori abans de cristallitzar en una actuació decisiva. Cal, per el contrari, acabar d'una vegada amb el cinisme d'aquests dements que estant enrunant la civilització actual; que — com ha dit l'ex president dels EE. UU., Hoover — ens retornen a la vergonyosa època de Torquemada.

Ara, quan les llibertats humanes apareixen ben patents i ben clares; quan l'únic problema veritable consisteix en encaminar-les per dreceres de prosperitat, l'actuació de Hitler és inconsistent.

Equival a la renúncia de les conquestes que s'han obtingut amb molts anys de treballosa evolució.

Catalunya i els seus defensors tenen una visió clara del moment present.

tendències és la millor, sinó de fer veure com també l'art, una de les manifestacions existents més enlairades, no ha tingut la força suficient per a deslligar-se dels camins polítics els quals, posats a mans de les classes dominants, han estat per ells un mitjà més per a desenrotllar-se convenientment a les seves necessitats.

La política i l'art contenen, i ben a través de la seva història, sinó una afinitat, un lligam extraordinàriament fort. El primer, representa la defensa econòmica de la classe dominant; el segon, és un mitjà que contribueix, igual que moltes d'altres manifestacions de l'esperit, a assegurar el domini de la classe.

La primera tendència transcendental en l'art en termes generals, la trobem en la Grècia del dictador Pericles, el qual, a través dels marbres esculpats pel gran artista que fou Fidies, junt amb un estol de deixebles de vàlua indiscutible, exaltà en els súbdits idees bèl·liques, les quals, sens dubte, han d'influir en l'estat del seu esperit per a saber morir dignament en guerres de conquesta, on s'hi defensaren, igual que en les guerres actuals, els interessos econòmics de la classe dominant.

La segona tendència ens situa ja dins l'era cristiana en ple Renaixement italià, amb el domini de l'església, i veiem a Miquel Angel, el gran geni artístic del Renaixement, decorant la Capella Sixtina per ordre del Papa i resumint igual que a tots els seus contemporanis, tota la seva obra a través de l'opi de la religió, o sigui també en defensa dels interessos de la classe dominant.

Aquesta tendència religiosa, en l'art, fineix en el precís moment en què el poder de l'església no pot contenir el

desig d'expansionar-se en les manifestacions culturals en un sentit d'avenc, o sigui en la proclamació dels drets de l'home (fallida del Feudalisme), formant-se, aleshores, l'última tendència que ens manca, la qual la trobem amb tot el seu vigor en els Impressionistes Francesos, seguint un curs decadent fins a la Gran Guerra, després de la qual l'art, amb tot i ésser ben interessant, no ha tingut, com les altres, la virtut d'entrar de ple en el poble. Les classes dominants, però, han sabut recuperar, amb un sentit ascendent encara, la necessitat de tenir els mitjans culturals a les seves mans amb el cinema, teatre, literatura, etc., desenrotllant també convenientment les seves necessitats.

Veiem, doncs, com l'art, a través de les seves tendències més característiques, ha estat sempre un instrument de conquesta política de classe i no hi ha dubte que en l'esdevenir, si tenim en compte les evolucions naturals en sentit avançat i es determini una nova estructura de la societat, caldrà també que, en defensa dels seus interessos, es posseeixi de tots aquests ressorts culturals que tenen una influència directa del poble per assegurar també el seu desenrotllament convenient a les seves necessitats.

Aleshores, l'art, com les altres fonts culturals existents, prendria una vigorositat que molts no sospiten, obeint a a un esperit de renovació, en contra de l'estat de coses, caduques i contradictòries, donant pas a una generació que equival a dir la formació d'un món nou amb un art nou.

J. CASTANYS TORRENT

Es per això, que avui, continuem decidits la lluita, disposats a eixir d'ella vencedors.

Quan el món imiti el seu posat, la trobareu decidida en el lloc de sempre. Forta, maldament els sofriments que un home ve infligint-li ja fa dos anys. Disposada a mantenir amb les armes els drets de la

República; els de la Xina decidida, de l'Àustria ofegada, de Txecoslovàquia humillada; dels semites tan injustament combatuts; de tots els oprimits i dels martiritzats que desafiant Hitler, es complau en dir germans.

LLUM VALLS

LA BATALLA DE L'EBRE

Dia darrera dia anem suportant l'envestida de les forces mercenàries de l'invasor i barrem el seu pas. Catalunya endins amb muralla pastada amb sang.

Després de la sorpresa en què reberen la nostra acció reconqueridora de més enllà de l'Ebre, nous contingents de forces italianes foren cedides als traïdors per tal d'aturar la nostra allau alliberadora.

Homes i màquines. Forces fresques i material de noya fabricació no han pogut assolir els seus nous intents de recuperació del territori perdut.

Les terres de La Ribera han estat, i són encara, teatre dels més sagnants i heroics moments de la guerra d'Independència Nacional que tots els pobles peninsulars sostenim.

Mai, fins ara, no m'he pogut arribar a creure el que se'ns deia de les batalles que a França sostenien els aliats contra l'invasor germànic. Havia llegit jo, com en la Batalla del Marne prop de Metz, en un moment donat, s'hagué de suspendre la lluita, perquè les forces contendents en aiguabarreig indesxifrable es removien sense saber què tenien enfront, i els comandaments superiors en no poder decidir els esdeveniments pròxims els era impossible fixar els moviments de les forces. Això ho llegia i m'era difícil el creure-ho.

Suara, davant la realitat... Serra de Pàndols, Serra de Cavalls, Serra de la Vall. Tombes glorioses dels meus germans. Tombes d'acollidora misericòrdia per a l'invasor.

Migjorn de Catalunya: Ara més que mai, muralla contra els bàrbars, que com sempre, provinents d'occident volen anorrear-nos i destruir la nostra cultura i la nostra civilització.

Oh, terra xopa, que per sempre més marcarà la fita de la gesta sublim. Eternament en serà figurada. Part enllà, res-

tarà aixorca per la carn pútrida de l'invasor que rossegà tota la sava. Part d'ací els oliverars i els garrofers ombrejaran els sols de la rella. Arbres fornits de vida que, si un jorn algú vol abatre haurà d'oir la veu inquisidora dels caiguts. Terres de més enllà de l'Ebre: bé sabeu prou quins vents us són propicis. Quan senti bufar el ponent se us asseca la vida en el més pregon. Ponent, que amb fúria atarradora se us endu i us malmet; vol ensenyorir-se de les vostres cimes i valls, de vostres planúries i riberes. Però, no temeu, que mentre vides catalanes restin no us ha de mancar protecció.

Ja heu vist com amb baioneta calada ens hem abocat damunt de l'home enemic, n'hem occit el seu cos, fins a esfereir-nos de què per la llibertat nostra haguem de matar tant i tant. Ells no es donen. L'orbesa no els deixa funcionar el cervell. Els diem: «Germans!» i ens tenen odi. Els obrim els cors i ens envien metralla, els obrim els braços i ens els volen segar.

Volem ésser lliures i volem que en siguin. Però prefereixen dur l'estigma de l'esclavatge i fugar, en la vida, a guany d'altre; del que amb la vara el vol fer surcar avant.

Oh, terra única! Tu saps com en el perill els meus peus s'han aferrat temerens d'haver d'abandonar-te. Terra que has recollit les meves llàgrimes en recordar l'esposa, els pares, la germana!

Terra de l'extrem català: Rep el meu record etern. Des de les planes xafogoses del Delta fins a les escarpades cimes on ara es lluita, reben el meu regreïament.

Catalunya recordarà per sempre més, aquestes contrades que, en la Història Pàtria seran un esglaó envers el camí ascendent de la llibertat.

ANTONI SERRA I GARCIA

En campanya - Front de l'Ebre.

UNA ESTONA D'HUMOR

Els capellans xirois

Al Rector de Vallfogona, cèlebre per les seves picardies i acudits, li va sortir un competidor. Aquest era mossèn Carlitós, rector d'un poble del pla d'Urgell, anomenat Castellerà.

Aquest rector era un home francot, de bon tarannà, i que sempre en tenia una per a dir, i quan parlava, ho feia d'una manera, amb una simplicitat tan rústega i amb uns termes tan escaients, que encisava.

Perquè es convencin de què el tal mossèn era una joia, aquí van dos episodis de la seva vida i miracles.

Era l'hora de dinar, i el senyor rector es veu que tenia pressa i la majordona no en tenia gaire, puix que s'estaba al carrer davant de l'Abadia, entretinguda joguinejant amb unes criatures. El senyor rector, que s'estava al balcó, s'impacientava en veure la parsimònia d'ella, i a la fi, cansat d'esperar, li cridà:

— Nieves! Apa dona que es tard... I la Nieves, com si sentís ploure. Empipat el mossèn del poc cas que se li'n feia, cridà encara més fort:

— Nieves!...
— Què hi ha? — respongué ella.
— Que pugis! — contestà enfadat. — Sempre estàs amb criatures. Encara te n'hauré de fer una!...

A l'Abadia hi anava cada dia al matí, d'onze a dotze, un estol de xamoses nenes

a repassar la doctrina, puix que eren les que aquell any havien de fer la primera comunió. Ve't aquí que un dia, després del repàs i en ocasió d'haver fet pintar l'Abadia, el senyor rector ensenyà a les seves deixebles les habitacions de la casa, començant pel menjador i acabant pel dormitori d'ell.

Una d'aquelles nenes preguntà amb innocència:

— Qui hi dorm aquí?
— Jo — respongué mossèn Carlitós.
— I la senyoreta Nieves, on dorm? — preguntà una mosseta, la més espigadeta, amb picardia.

— La Nieves dorm allà, — contestà assenyalant una altra habitació.
Després d'haver-ho seguit tot, complacudes s'acomiadaren.

Eu ésser al carrer, la que havia fet l'última pregunta digné a les seves companyes:

— Em sembla que el senyor rector ens ha enredat... La majordona no dorm allí.

— Què vols dir que?...
— Què vols que et digui?... A mi em sembla... Deu me'n guard de jurar-ho per això... tot eren suposicions malicioses.

— Oh, quin pecat!... — digueren d'altres, però esclatant a riure. — Si el senyor rector ho sentia...

— Ja ho sabré, ja... — reprengué la mosseta més maliciosa. — Demà mateix farem la prova.

A l'endemà, en un moment que tingueren de lleure i que el senyor rector les deixà soles, una d'aquelles nenes espero-

nades per la curiositat, agafà les tenalletes d'agafar les brases del carbó i les posà, entre llençol i llençol, al llit de la majordona.

Al cap de dos o tres dies, la majordona preguntà:

— Nenes, que per casualitat m'havien vist les tenalletes del foc?...

Les nenes, en sentir la pregunta, enro-

giren vergonyoses, mirant-se somrients de cua d'ull. Per fi, la que havia tingut la cèlebre pensada, contestà:

— Escolti, on dorm vostè?

— Ai, ai... ves quina pregunta, ara!...

— Ja veurà, si dormís al seu llit ja les hauria trobades.

RA-TA-MA

DE LA RERAGUARDA AL FRONT

LLETRES AL MEU GERMÀ

IX

Estimat Pere:

Ahir va ésser inaugurada a les «Galeries Laietanes» de Barcelona, una exposició, descriptiva i demostrativa de la vida a la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques, en commemoració del XXI aniversari de la seva Revolució. Aquesta exposició és força interessant i em dona base per a parlar de la U. R. S. S. i dels catalans.

Deixa'm dir en primer terme que el conjunt de l'exposició — instal·lada amb força cura — és sumament interessant, car palesa, amb magnífiques fotografies directes, alguns dels més remarcables aspectes de com es desenvolupa la vida a la U. R. S. S., fugint de l'enfatic d'estadístiques que, quan són en massa abundor, seran — no ho dubto — molt interessants per als estudiosos, però fatiguen al visitant que vol conèixer sumàriament el que és motiu de l'exposició. Per a fer-te'n un resum, et diré a grans trets, que aquesta es compon, gairebé exclusivament, de belles fotografies de gran tamany i amb molta escassetat de text, i aquestes reproduïxen aspectes interessants, dels més importants de la defensa del territori soviètic, per terra, mar i aire; de la pràctica que de tots els esports allí es fa; de la importància de la caça i de la pesca; de la festa del 1.º de maig a Moscou; de la vida dels infants a la U. R. S. S.; de la proesa de la construcció del gran canal Volga-Moscú; de la conquesta del Pol i de les regions de l'Àrtic; del desenvolupament de la indústria; del que és l'economia «koljosiàna»; de l'art i del folklore; de tipus de les nacionalitats que componen la gran pàtria del proletariat i de paisatges de la mateixa. En sala especial, és glossada també la Constitució que el desembre del 1936, es va donar el poble rus i que en l'actualitat és oficialment vigent. També en la nau central hi ha una maqueta de grans dimensions, present dels petits pioners soviètics al nostre poble, treball de filigrana molt meritori.

Cal remarcar de la impressió que hom se n'emporta, l'atenció que especialment mereixen, als governants d'aquell país — ço que jo crec ha estat la base de l'èxit obtingut — les generacions que puguen; la cura primmirada als infants i la importància que donen als esports, tot això de cara a aconseguir una raça culta, sana i forta mirant al demà i és en el propi profit dels presents el preocupar-se, amb l'extraordinària atenció amb que ho fan els que han de succeir-los. La magnitud de l'obra realitzada en aquests vint-i-un anys, tant en la creació de noves indústries com la conversió de grans projectes en realitzacions, com per exemple el canal que uneix el mar Blanc amb el mar Bàltic i que possa en comunicació la capital

de Moscou (abans incomunicada marítimament) de manera directa i per mitjà de vaixells que poden ésser de gros tonatge, amb els ports d'arreu del Món, acrediten a aquest poble capaç de portar avant, com un altre difícilment ho faria, el gran projecte traçat d'unir la capital esmentada amb cinc mars diferents, proesa d'envergadura indiscutible. La intensificació del conreu de la terra per mitjà del sistema dels «koljoses» el qual consisteix en donar tota mena de facilitats als que volen treballar la terra, d'acord amb la psicologia dels ciutadans de la U. R. S. S., i la importància cabdal donada al desenvolupament de les indústries, especialment la pesada, que de fet és un complement del conreu de la terra, i també de la part, no descurada, dedicada a la defensa del país, fan albirar en un futur proper al país dels Soviets com a un dels més rics i pròspers, que podrà desenvolupar-se amb una independència econòmica com cap altre; l'obra realitzada fins ara, els anys per a ells més difícils, fa creure que transcorreguts igual nombre d'anys, la tasca llavors realitzada, quantitativament i proporcionalment serà enormement superior.

Aquestes i moltes d'altres deduccions es fa el que ha anat a visitar l'exposició que comento i que organitzada pels «Amics de la Unió Soviètica» no persegueix altra finalitat que la de difondre arreu el que és aquest gran país, gran per l'extensió del territori, per la seva població i per l'obra que realitza; i de quina manera es viu en el mateix, desferent així i amb proves fefaents l'equívoc semblat per tot a costa de grans dispendis del règim capitalista imperant arreu per tal de voler fer creure que el que passa a la U. R. S. S. és totalment diferent al que, de font directa, ens diuen hi succeeix, creant una atmosfera densa d'hostilitat envers el poble que superant dificultats indescriptibles ha aconseguit situar-se a un nivell esperanzador, que és avui ja, ho serà molt més ben aviat, posseïdor d'una autoritat moral, superior a la de tots els altres Estats, ço que haurà estat aconseguit amb el propi esforç i en contra de la voluntat de gairebé la totalitat dels Estats (no de les nacions) quals ressorts són dominats pel capitalisme tentacular.

En voler ésser breu, m'adono que la meua lletra ha anat prenent unes dimensions que no permeten d'escriure't avui tot el que em proposava. Deixo, doncs, per a la setmana entrant l'escriure l'acabament amb referència a la posició dels catalans envers la U. R. S. S. tal com jo la veig.

Cordialment, com sempre, t'envia el seu efecte, el teu germà

RAMON

6 de novembre del 1938.

LA MORT

Per EMILI BAUDIN

(Vegi's «Abril» núms. 5, 6, 8, 9 i 11)

I de fets miraculosos no és tan sols el Cristianisme que pot atribuir-se'n; no és el seu patrimoni exclusiu, sinó que ho és també de totes les religions que es recolzen en ells per augmentar el fervor dels creients. Els primers faraons, ajudats pels seus sacerdots, també en realitzaven. Els sacerdots de l'antiga Pèrsia, adoradors del foc, aconseguïen també tan sols amb llurs pregàries i amb llur força mental encendre el foc sagrat i dur a terme molts prodigis. A hores d'ara els fàquirs de l'Índia solen també fer públicament coses inconcebibles; també se'n fan sovint a Lasha, on resideix el Budha vivent; també en feien els sacerdots dels Inques. Llur enumeració fóra inacabable.

I tornarem ara a parlar de la vida d'ultratomba. Els pobles de la civilització grega llatina, tant de les diverses confessions cristianes com la musulmana, derivades totes elles de la religió mosaica, totes accepten l'Infern de què ens parla la Mitologia grega, un infern que fou inventat per Plató, deixeble de Sòcrates.

Totes les religions que no accepten la teoria de la reencarnació s'han vist obligades, per tal d'imposar la fe i la temença a una justícia immanent, de fer creure als seus adeptes que hi ha un lloc de càstig per als dolents i un de benaurances per als bons. De més, el Catolicisme fa creure en l'existència dels llims.

Doncs bé, ara anirem a demostrar que no hi ha cel ni infern ni llims en el sentit que se'ls dona actualment, però que tot i això, com hem dit abans, la vida d'ultratomba és la continuació, l'epíleg d'aquesta vida terrena; n'és una conseqüència.

Després del traspàs, l'individu, després d'haver-se després del seu cos físic, es troba esmaperdut, esverat com qui es troba sol en un lloc desconegut i que no troba ningú a qui adreçar-se. És un estat de torbació que pot durar molt i molt, segons el temperament de la persona. Acaba per reconèixer la seva situació, però els de temperament violent, els autoritaris, els impacients, se'ls fa gairebé impossible de conformar-s'hi. Es rebel·len, però tot és inútil. En canvi, aquell que és pacient, que té més conformisme, es resigna i no sofreix tant com aquell que és altiu i orgullós.

El que s'ha donat massa als plaers sensuals, a la seva vanitat, a l'afany es troba encara amb aquell dalit que no pot satisfer, així com també una dona que hagi estimat massa la beutat del seu cos, veu amb desesper que els cues

se'l mengen i que ço que ella considerava el seu únic bé està ja en plena descomposició. Aquest materialisme desenfrenat i no satisfetes vertaderament el seu purgatori fins que acaba per resignar-se i la pau torna al seu esperit.

Aquells que per a satisfer llur vanitat o llur ambició han atropellat els altres, els que han fet actes reprohables dels quals els acusa la consciència, com que no tenen ja res en què pensar i no hi ha distracció possible, tenen sempre present les seves malifetes. Se'ls presenten constantment, de faiso aclaparadora i sense pietat totes les males accions comeses. El desesper va sempre en augment, no hi ha ni un instant de repòs i no torna la calma al seu esperit fins que un sincer penediment i el seu veritable desig d'evolucionar i progressar es manifesta tothora. El Catolicisme i d'altres confessions no admeten la teoria de la reencarnació per a pagar el tort fet a altri, però n'hi ha d'altres que sí i creïem sincerament que en justa lògica no es pot negar a ningú el dret de rehabilitar-se.

Hem vist ja ço que, en veritat, podríem dir-ne l'infern.

Els llims no poden ésser més que l'estat d'inconsciència més o menys durador.

I per fi tenim que els homes superiors, els esperits selectes, els escollits com deia Jesucrist, aquells que la Teosofia en diu adelantats després del traspàs es troben que per fi gaudeixen ja del repòs ben merescut després de les lluites i amargues sofertes en aquesta vall de llàgrimes. Ja no han de passar necessitats ni preocupacions ni malalties, ja no els manca ni els mancarà res. Estan, com els àngels, molt per damunt de les misèries humanes i tota la seva energia va encaminada a donar llum als altres, a inspirar idees nobles i enlairades, a donar consol als afligits, a donar encert als que van desencaminats però que de bona fe els invoquen, a donar-los moments d'inspiració sublim dels quals en resulten actes meravellosos d'altruisme, d'abnegació constant, d'esperit de sacrifici. Inspiracions també indiscutibles en tots els rams de les ciències i de les arts; per a inspirar sentit d'estricta justícia a jutges i legisladors, per a fer que la pau regni entre els homes de bona voluntat. Són ells els que sense perill i sense temença obren guiats solament per llur bona voluntat, per llur claríssim discerniment, i guiats també pels esperits superiors, són els que podem dir-ne els nostres àngels bons, els Mestres que guien la humanitat cap a temps millors.

(S'acabarà)

Una rectificació que no arriba a temps

La cruel opressió que des de fa cinc anys sofreix el poble alemany, és deguda, més que a cap altra circumstància, a l'haver els dirigents de la IIIª Internacional, trigat deu anys massa en rectificar el seu error inicial de pretendre monopolitzar el moviment obrer i revolucionari d'arreu del món. Si la crida feta pel valerós Dimitrov l'any 1934 als obrers i demòcrates d'arreu del món incitant-los a posar fi a les seves discòrdies i a unir-se per a la defensa de la Democràcia hagués estat feta deu anys abans, ben segur que l'ex-pintor austriac no hauria pogut mai esclavitzar al poble alemany i molt menys encara imposar la seva voluntat arreu d'Europa, ja que no ha d'oblidar-se — i cal recordar-ho — que Hitler no s'emprà del poder per la força de l'organització «nazi» sinó que li fou lliurat sense necessitat de lliurar cap batalla, pel fust Hindenburg des de la Presidència de la República. És, doncs, en l'elecció d'aquest per a ocupar tan significat i alt càrrec, que té el seu origen l'esclavitud a què està sotmès el poble germànic i les circumstàncies de la qual breument anem a analitzar.

En haver-se de procedir, a principis del 1926, a elegir nou President de la República alemanya per la sobtada mort d'Ebert, es formaren dues grans coalicions electorals: una integrada per socialistes, catòlics, demòcrates i algun altre partit de poca significació, recolzant la candidatura del cap del partit demòcrata, Gillem Marx; i una altra constituïda pels grans terratinents, aristòcrates, militaristes i la burgesia tota, que recolzava la del decrepit general Hindenburg. Els comunistes, malgrat els requeriments que els hi foren fets per tal de retirar el seu candidat i recolzar la candidatura del demòcrata Marx, s'obstinaren en mantenir la del seu líder Thaelman. No cal dir com la comtesa electoral a què ens referim fou extremadament renyida i àdhuc violenta, puix que tothom s'adonava de la importància que tal elecció tenia i del que a tots els hi anava, menys els dirigents dels comunistes alemanys, que tot i sabent que el seu candidat no tenia la més mínima probabilitat de rebreix, s'entestaren en no voler retirar-lo, facilitant, amb tal absurd procedir, la victòria al candidat de la reacció.

CAMINS DE DOLOR

Poemes de la nostra guerra

IX

ALES NEGRES

HORES D'ANGOIXA

Sons de sirena en la nit!
Sagetes de llum enlaire!
Crits d'angoixa i de dolor,
i un dramàtic batec d'ales!...

Sagetes de llum que es claven
inquiètes pel firmament,
com espases lluminoses
que vulguin esquinçar el cel...

La ciutat s'ha desvetllat
i l'angoixa l'aclaparà!...
De la volta del cel blau
cau una pluja que mata...

Van finint totes les llums,
i sols brilla l'estelada
i les espases de foc,
que es claven furgant els núvols.

I l'angoixa es va estenent
com una boira que plana
pels suburbis i ravals;
que la mort ronda pels aires!

ALIGOTS!...

L'horitzó s'ha ennuvolat
i s'acosta la tempesta;
retruny per la immensitat
un rumor que no és de festa...

Uns aligots han passat
amb vils afanys de conquesta;
arreu la mort han sembrat
ennegrint la seva gesta.

Gesta covarda i cruel,
que tan sols l'empeny l'anhel
satànic d'assassinar!...

I en sa estúpida follia
van seguint la seva via
pas a pas, vers el fossar!...

ASSASSINS!...

¿No sentiú plorà un infant
d'entre la casa enrunada?
¿No sentiú l'esgarrinxada
que fibla la vostra carn?

¿No se us subleva la sang
quan veieu amenaçada
la Pàtria tan cobejada
pel vil estranger bergant?

Per cada llar destruïda,
per cada vida immolada
han de caure mil botxins;

i així pagarà ben cara
la llibertat que suara
volen prendre els assassins!...

R. MASSIP I TARRAGÓ

D'haver els comunistes alemanys l'any 1926 copsat l'abast que tenia el que fos un demòcrata o un reaccionari el que presidís la República proclamada a Weimar, la reacció tedesca no hauria pogut amb tan poc esforç guanyar tan important posició, ja que el resultat de l'elecció que ens ocupa va ésser, poc més o menys, el següent: catorze milions i estacig de vots per al candidat de la reacció; dotze milions set-cents mil per al candidat demòcrata, i dos milions i mig per al candidat comunista. Comparant, doncs, el resultat descrit, hom s'adona com el que possibilità a Hindenburg ocupar la primera magistratura de la República alemanya, no fou degut a què en l'esmentat país fossin major nombre els partidaris de l'absolutisme que els aimants del progrés, sinó en haver-se negat els comunistes a atorgar llurs sufragis a Marx, per quant sumats els vots obtinguts per aquest amb els obtinguts per Thaelman, resulta que entre ambdós en reuniren més

d'un milió més que el fracassat de la gran guerra.

La victòria que la inconsciència dels comunistes en tal ocasió facilità a la reacció alemanya, va permetre-li preparar-se — sense cap mena de risc — el terreny per a reconquerir les posicions perdudes l'any 1918 i que el seu lacai Hindenburg, aprofitant-se de l'important lloc que ocupava, realitzà en la forma següent:

No gosant eliminar de cop i volta els socialistes de les funcions governamentals, per por a sofrir un fracàs semblant al que experimentaren amb motiu de la revolta de von Kapp l'any 1920, els hi va permetre de governar, posant-los-hi però, el vet a tota obra tendent a millorar la sort dels treballadors i emparant, amb l'autoritat que tan alt càrrec li donava, totes les extramilitacions dels Elms d'Acer i lligues patriòtiques, amb el deliberat propòsit d'irritar als obrers per tal que aquests, decepcionats de l'obra governamental dels so-

cialistes, s'apartessin de tal partit, cosa que assolí ja que fóren molts milers els que l'abandonaren ingressant a les rengleres del partit comunista o del partit nacional-socialista el que explica la ràpida creixença dels mateixos. Els més, però, anaren a recloure's als Sindicats amb la creença que des dels mateixos podrien fer tasca profitosa per als obrers, cosa impossible per ésser aquells completament ineficaços a causa d'haver-s'hi infiltrat els nazis.

Desarticulada la força política dels obrers, ja que socialistes i comunistes estaven a mata-degolla i no constituïent ja un perill per als plans de la reacció, va poder, sense cap perill, el reaccionari Hindenburg, apartar del govern als socialistes que fóren substituïts per un conglomerat heterogeni de catòlics, demòcrates i algun reaccionari moderat, sota la presidència del timorat Brüning, el qual, al cap de poc temps va ésser substituït per von Papen, que ja sense miraments de cap mena actuà contra les organitzacions obreres i partit de tendència democràtica. Com que von Papen no va tenir el suport de tot el partit nacional-socialista per oposició de Strasser que gaudia de gran prestigi en tal partit per ésser considerat com el més capacitat i fidel als principis del mateix, fou cridat a presidir el Govern el general Schleicher, que no fou tan sumís com la reacció el creà per quant enlloc d'ésser complaent amb els nazis, es proposà posar fi a les bravates dels mateixos tot preparant la convocatòria de noves eleccions, cosa que espantà a la reacció, ja que tot feia preveure que una consulta electoral lliure de la coac-

ció governamental, hauria estat una desfeta per al partit de Hitler per quant Otto Strasser, veient com l'ex-pintor adulterava de manera tan descarada la doctrina nacional-socialista que havia donat vida al partit, se'n apartava disposant-se a crear-ne un de nou amb els partidaris dels general/Schleicher, i entre socialistes i comunistes s'iniciaven corrents de cordialitat, la reacció pressionà fortament Hindenburg perquè de cap de les maneres consentís al Canciller Schleicher dissoldre el Reichstag, portant com a conseqüència el que aquell fos acomiadat de la cancelleria i cridat per a ocupar-la el sanguinari Hitler, el qual, celebrades les eleccions que realitzà emprant un terror sense precedents, no va permetre als diputats de l'oposició entrar al Parlament, i Schleicher, Strasser, Rohm i d'altres significats nacional-socialistes foren assassinats personalment per ell.

Heu-vos aquí les conseqüències del retard de la III^a Internacional en adonar-se de la impossibilitat de convertir al comunisme a tots els obrers i revolucionaris del món. No li'n fem retret; per quant els homes que per aquells anys dirigien tal Organisme i que no volien tenir tractes amb ningú que no fos comunista, no són pas els mateixos que els que llançaren la saludable consigna de Front Popular que tan bons resultats donà a França, a Espanya, i com el donarà arreu on sigui realitzat, per ésser a bastament palesat que som molts més els partidaris del progrés que els de l'esclavitud.

MIQUEL VILAGINES

CARNET INTERNACIONAL

Els fets esdevinguts a Alemanya darrerament i que volen justificar els dirigents del III Reich, com a reacció natural del poble contra l'acció d'un sol home, un menor d'edat que ofuscadament i portat per la desesperació de veure la injustícia ensenyar-se amb els seus, perpetrà l'atemptat que costà a von Rath, han esdevingut de tal volum que han assolit el privilegi de fixar l'atenció de l'opinió pública mundial.

La desproporció entre l'atemptat de París — reproable per tot home sensat — i la pretesa represàlia a què ha donat lloc, és tan enorme i la monstruositat de fer recaure damunt tota una raça la responsabilitat d'un acte portat a cap per un dels seus components, tan inhumana, que la consciència universal es sent revoltada contra els incendis i d'altres excessos a què han vingut lliurant-se els energúmens del nazisme i en major grau, si cap, contra la persecució oficial i organitzada que comporta mesures d'expoliació, vexació i crueltat no compatibles amb un mínim de sensibilitat.

El nacional-socialisme alemany ha vingut apuntant-se èxit darrera èxit en aquests últims temps, més per les complicitats i tolerància dels seus amics, encoberts o declarats, de fora, que per la seva acció diplomàtica i força inicial. Avui, però, sembla evident que els actuals dirigents d'Alemanya, estimulats per l'èxit i fiats en les complicitats esmentades, risquen de reincidir en els errors dels governants imperials durant la gran guerra, i faciliten l'acció dels adversaris de la seva política debilitant a l'ensem la posició dels seus propis simpatitzants de l'estranger.

No és que creguem en l'eficàcia absoluta de l'actual reacció general contra els procediments emprats pel Reich. La nostra pròpia experiència en primer lloc i la d'Àustria i Txecoslovàquia inviten al pessimisme. L'egoisme del ciutadà mitjà que forma la gran massa de l'opinió pública de les nacions lliures d'Europa, sàviament cultivat i desorientat per gran part de la titulada gran premsa, sembla incapaç de reaccionar d'altra manera que amb una platònica simpatia per les víctimes de l'agressivitat totalitària. Però els homes d'élite, que senten la seva responsabilitat en els diferents camps de la política de França i Anglaterra i que amb una visió més àmplia que els actuals governants, voldrien veure rectificada la perillosa trajectòria actual, han de veure facilitats els seus esforços per tal d'obtenir un canvi en l'opinió, que permeti pressionar els respectius governs per a acabar amb la sèrie de concessions a la política de xantage i violència, que de no ésser rectificada acabarà fatalment imposant el predomini d'Alemanya per sobre de totes les altres potències.

La reacció general que acaba de manifestar-se als Estats Units per part de totes les tendències d'opinió, com palesament ho comprova les manifestacions que l'ex president Hoover acaba de realitzar, no és pas negligible. A Nord Amèrica es donen perfectament compte a més, del perill que comporta per la seva influència política i especialment econòmica damunt l'Amèrica del Sud, la força de l'expansionisme germànic. Per tal motiu i tractant-se d'un país els dirigents del qual tenen en el seu programa l'hegemonia de la raça, i quins mitjans per a imposar-la no s'aturen davant les més grans enormitats, fa, que si bé la teoria d'inhibició de la gran nació americana en els assumptes d'Europa compta amb un gran volum d'opinió, que les claudicacions de les potències democràtiques a Munic, han permès de reforçar, creiem fóra possible interessar al govern de Roosevelt, en una acció de conjunt per a fer entrar les relacions internacionals per camins en consonància amb el respecte als tractats i a la sobirania dels pobles.

Creiem, no obstant, que per a arribar als efectes apuntats, cal donar temps al temps, car no hi ha dubte de què el principal obstacle ve representat per la política personal de Chamberlain, que no és home que doni fàcilment el braç a force i que recolzat pels grans interessos de la Citi, i els èxits del seu pseudopacifisme, no és fàcil vulgui rectificar la línia de la política estrangera que ve desenrotllant. Bo, és, però, que dintre la seva mateixa majoria, es dibuixi cada dia més una oposició creixent a les esmentades directrius, el que fa creure que la part més liberal del partit conservador anglès, ultra no sentir-se identificada amb la política del primer ministre, preveu l'esdevenidor, i vol assegurar-se i assegurar el partit contra una probable rectificació de l'opinió pública.

S. FIGUERAS

Quatre mesos ha costat a Itàlia i Alemanya reconquistar un territori pres amb quaranta-vuit hores pel gloriós Exèrcit de la República